

ΤΗΛΑΙΣΘΗΣΙΣ

(Télépathie)

TO MANTEION TΗΣ ΨΥΧΗΣ

ΤΗΛΑΙΣΘΗΣΙΣ! ἢ ὅπως κακῶς μετεφράσθη τηλε-
πάθεια καὶ τηλαισθησία! Τοιοῦτον φέρει τίτλον ἄρ-
θρον τι, ὅπερ ἀνέγνωσα πρό τινων ἡμερῶν ἐν τῷ
παρισινῷ « Φιγαρῷ ». Εἶνε νέος ὄρος ἐπιστημονικὸς
(Téléphathie) δημιουργηθεὶς μετὰ τῆς διακρινούσης τοὺς ξένους
ἐπιστήμονας ἀφελείας περὶ τὴν κατασκευὴν ὄρων ἐκ τοῦ ἀκενώ-
του θησαυροῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὁ εὐφυὲς γαλάτης
παρακάμπτων τὸν σκόπελον τοῦ ὀρισμοῦ τῆς νέας ταύτης ψυ-
χολογικῆς θεωρίας, ἣτις συνταράσσει τὰς τάξεις τῶν γάλλων νευ-
ροψυχολόγων, λέγει ἐπὶ λέξει τὰ ἐξῆς:

« Ἐχεις φίλον ταξειδεύοντα εἰς μακρυνὰς χώρας. Τὸν νομίζεις
ἀπολαύοντα πλήρους υἱείας. Γελῶντες εἶπετε πρὸς ἀλλήλους
πρὸ τινων ἐτῶν «ὁ πρῶτος ὅστις θὰ ἀποθάνῃ ἐξ ἡμῶν τῶν δύο,
θὰ ὑπάγῃ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἄλλον». Νύκτα τινὰ, ἐγείρεσαι καὶ
βλέπεις πλησίον τῆς κλίνης σου τὴν ὠχρὰν καὶ αἰφνιδίως ἐξα-
φανιζομένην μορφήν τοῦ φίλου σου. Διηγεῖσαι τὴν ἐμφάνειαν
ταύτην εἰς τοὺς φίλους σου, οἵτινες σὲ ἐμπαΐζουσι, καὶ μετὰ τινα
χρόνον τηλεγράφημά τι σοὶ ἀναγγέλλει τὸν θάνατον τοῦ φίλου
σου ἐπισυμβάντα ἀκριβῶς τὴν νύκτα καθ' ἣν ἡ σκιά του σὲ
ἐπεσκέφθη. Voilà de la télépathie.

Εἶπον ὅτι συνταράσσει τὰς τάξεις τῶν γάλλων νευροψυχολό-
γων, ἀλλ' ὀφείλω νὰ προσθέσω, ἐξαιρέσει τοῦ μεγάλου νευρολό-
γου τῆς Σαλπετρίερης, τοῦ δαιμονίου Σαρκώ, ὅστις καίτοι μὴ
προσχωρήσας εἰς τὴν περὶ τὴν «Ἐπιστημονικὴν ἐπιθεώρησιν»
συσσωρευθεῖσαν ἐξοχὸν πλειάδα, δὲν φαίνεται οὐχ ἥττον ἀπο-
κρούων τὴν νέαν ταύτην ἐπιστημονικὴν θεωρίαν, πρὸς ἀνάπτυξιν

καὶ ἔρευναν τῆς ὁποίας ἰδρύθη καὶ περιοδικὸν «Annales des Sciences Psychiques» τὸ μέγα ὄργανον τῶν τηλαισθητικῶν ἢ τηλεπαθολόγων.

Δύσκολον βεβαίως νάποφανθῇ τις κατὰ πόσον ἡ ἰέα αὕτη ἀνακάλυψις θέλει περιβληθῇ τὸ ἐπιστημονικὸν κύρος, ἀλλ' ἂν ἀναλογισθῶμεν ὅτι πρὸ εἰκοσαετίας ὁ Charcot ἀναπτύσσει τὰς περὶ ὑπνωτισμοῦ θεωρίας του ἀπεκαλεῖτο ὑπὸ πολλῶν «ὁ μέγας σαρλατάνος», οὐδόλως ἀπίθανον νὰ ἰδωμεν μετὰ τινά ἔτη τὸν ἴδιον Charcot ἀσπαζόμενον τὰς περὶ τηλαισθήσεως θεωρίας τοῦ Charles Richet, καὶ χύπτοντα τὴν ἀέτειον καὶ ῥωμαϊκὴν μορφὴν του ἐν τῇ μελέτῃ τῆς τηλαισθήσεως, ἣτις πέπρωται ἴσως νὰ εἶνε εἰσέτι μία δόξα τοῦ παραδόξου αἰῶνός μας.

Αἱ γραμμαὶ αὗται χαρασσόμεναι ὑπὸ ὅλως ἀναρμοδίου ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ταύτῃ προσώπου, οὐδεμίαν ἤθελον ἔχει ἀξίαν, εἰάν δὲν ἐγράφοντο ὑπὸ τὴν μετριοφρονα ἰδέαν ὅπως συντελέσωσι κάπως εἰς τὰς ἐρεῦνας τῆς ἐπιστημονικῆς χορείας, ἣτις ἐξαίτεται ἐν τοῖς «Χρονικοῖς» τῆς τὴν συνεργασίαν παντὸς δυναμένου νὰ τὴν διαφωτίσῃ εἴτε ἐξ ἰδίων παρατηρήσεων, εἴτε ἐξ ἀκοῆς περὶ συμβάντων ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὴν νέαν ταύτην ἀνακάλυψιν.

Ἰδοὺ λοιπὸν τί μοὶ διηγήθη ὁ φίλος μου Φ. περὶ τηλαισθήσεως, ὅπερ συνέβη εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον καὶ περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ ὁποίου ἐγγυῶμαι.

* *

«Κατὰ τὰ εἰκοσί μου ἔτη—φοιτητὴς τότε—εἶχον ἀγαπῆται γυναικὰ τινά μετὰ τῆς θέρηης ἐκείνης, ἣτις ἀπαντᾷ μόνον κατὰ τὴν σφριγώδη ταύτην ἡλικίαν. Ὡραία ἦ ἄτχημος ἦτο δι' ἐμέ ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ ἰδεώδους ἐκείνου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἦντλον μετ' ἐξάρσεως τὰς ποιητικὰς μου ἐμπνεύσεις. Ἐν αὐτῇ δὲν διέβλεπον οὔτε τὴν Βεατρίκην, ἣτις θὰ μοὶ διήνοιγε τοὺς παραδεισίους τῆς ἡδονῆς ὀρίζοντας, οὔτε τὴν Ἐλεονώραν, ἣτις θὰ μοὶ ἔτεινε τὴν χεῖρά της, ὅπως μὲ ὀδηγήσῃ εἰς τὰ μυστηριώδη ἄδυτα τοῦ ὕμενάιου. Ἦτο δι' ἐμέ ἡ Αἰμιυλία μου, ἡ ξανθὴ μου φίλη, ἣν ἐξέλεξα ὅπως συμπληρώσω—τί πεζότης!—τὰς 95 σελίδας τῆς πρώτης ποιητικῆς συλλογῆς μου. Εἶχον ἀκούσει ὅτι μοῦ χρειάζεται ζῶσα Μοῦσα ὅπως μὲ ἐμπνέῃ καὶ εὖρον αὐτὴν καταλληλοτάτην. Ἡ ξανθὴ της κόμη ἀποκλίνουσα πρὸς τὸ βαθὺ ἐρυθρῶν χρῶμα τῶν παρθένων τοῦ Τιτιανοῦ ἔστεφε μέτωπον μαρμαρίνης λευκότητος. Τὸ πρόσωπόν της καίτοι οὐχὶ τελείως κανονικόν, εἶχεν ἐν τούτοις ὡς ἀντάλλαγμα παιδικὴν τινά ἔκφρασιν ἀρρήτως γλυκεῖαν καὶ ἂν τὰ γοργὰ βλέμματά της ἀτινα

ἐξηκοντίζοντο ὡς πύρινα βέλη ἀπὸ τῆς ἀμυγδαλώδους κόγχης τῶν βαθυκυάνων καὶ πάντοτε ὑγρῶν ὀφθαλμῶν της, δὲν προῦκάλουν ἡμερόεστάν τινα νάρκην πλήρη νωχελοῦς ἡδυπαθείας, ἥθελες ἐκλάβει αὐτὴν ὡς σεμνὴν ἐκ γρανίτου Καρυάτιδα. Καὶ τοιοῦτος ἦτο πρὸς τὸ παράδοξον τοῦτο πλάσμα ὁ πλατωνισμός μου, ὥστε οὔτε καὶ ἐν φίλημα ἐπέτρεπον εἰς ἐμαυτὸν νὰ δρέψω ἀπὸ τῶν λεπτῶν καὶ ῥοδαλῶν χειλέων της ἐφ' ὧν ἐνίοτε ἐπλανᾶτο ἀπαισιόδοξόν τι μειδίαμα. Ἐνόμιζον ὅτι ἐν φίλημα ἤρκει ὅπως διαλύσῃ τὴν ἀλλόκοτον γοητείαν, ἣν ἐνήσκει ἐπ' ἐμοῦ τὸ ἀτμῶδες ἐκεῖνο τέκνον τῆς νοσοῦσης εἰκοσαετοῦς μου φαντασίας. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ ὑπεράυλον ἐκεῖνο αἶσθημά μου εἵμαρτο νὰ λάβῃ κωμικὴν τινα λύσιν, διότι εἰς τὴν πρώτην καὶ τελευταίαν μας συνέντευξιν, ἐγὼ μὲν ἔμπλεως ποιητικοῦ λήρου δὲν ἔπραττον τίποτε ἄλλο ἐπὶ τινος θραυσθέντος κιονοκράνου τοῦ Παρθενῶνος ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φέγγος μελιχρᾶς ἡμισελήνου ἢ νὰ τὴν ἐξυμνῶ διὰ τῆς συγκεκοιμένης ἐκείνης τῶν ἑραστῶν γλώσσης, αὕτη δὲ ἐν νευρικῇ ἀνυπομονησίᾳ ἀνέμενεν ὕλικωτέραν λύσιν τῆς ἀρχαϊκῆς ὅλως συνεντεύξεώς μας. Ἐν τῇ ἀφελεῖ ὅμως μακαριότητι ὁ ἀδαῆς ἐγὼ τῆς γυναικείας καρδίας, ἐκλαμβάνων ὡς ἐρωτικὴν συγκίνησιν τὴν εὐνόητον τῆς γυναικὸς ἀνυπομονησίαν ἡρξάμην νὰ τῇ ὑπόσχωμαι ἤδη στεφάνους μελλούσης ποιητικῆς δόξης ἐπὶ τοῦ κρινολεύκου μετώπου της, ὅτι ἐγερθεῖσθ αὕτη ἐκ τοῦ μαρμαρίνου ἐδωλίου της καὶ χασμωμένη :

— «Πηγαίνωμεν, εἶπε, διότι νυστάζω.»

Ἐγέρθη ἄνυχδος, συντετριμμένος, κατακρημνισμένος ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου τῆς ἐρωτικῆς στωμυλίας, ἔρμαιον μυρίων ἀντιξῶν αἰσθημάτων, ἔρωτος καὶ πείσματος, ἐξάρσεως καὶ ἀπογοητεύσεως, γεννωμένου μίσους καὶ ἀποικομένης ἀγάπης καὶ τὴν ἡκολούθησα μέχρι τῆς οἰκίας της πρὸ τῆς ὁποίας μοὶ ἔκλεισε σχεδὸν κατὰ πρόσωπον τὴν θύραν λέγουσα μετὰ σεσηρότος μειδιάματος :

— « Πηγαίνετε νὰ κοιμηθῆτε, ἔχετε ἀνάγκην ὕπνου ! »

Ποσάκις μετὰ τὴν ἐρωτικὴν ἐκείνην ψυχρολουσίαν περιῆλθον τὸν κῆπον τῶν ἀνακτόρων δὲν ἐνθυμοῦμαι τὴν ὥραν ταύτην. Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ δὲν ἐλησμόνησα μέχρι τοῦδε, εἶνε ὅτι κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἡ καρδία μου ὑπέστη τελείαν ἀναβάπτισιν, τὸ δὲ παρθένον ἐκεῖνο αἶσθημά μου εἶχε μετατραπῇ εἰς στύγειον μῖσος κατὰ τῆς Φρύνης ἐκείνης ἥτις τοσοῦτον μὲ παρενόησε καὶ προσέβαλεν ἐπὶ τὰ καίρια τὴν εἰκοσαετῇ μου καρδίαν· μῖσος φλογερώτερον πολὺ τοῦ διακαεστέρου ἔρωτος ἀναμειγμένον ἤδη μετ' ἀκατασχέτου πόθου νὰ τὴν ἀπολύσω· μῖσος καρδιοβόρον, ὅπερ δὲν ἡσθάνθη ἴσως οὔτε αὐτὸς ὁ πεπτωκὼς ἄγγελος ἐπὶ τῇ

θίξαι τῆς ἀπαγορευθείσης αὐτῷ 'Εδέμ· μῖσος τέλος οὐτινος τὴν λάβαν δύναται τις μόνον νὰ αἰσθανθῇ ἀναγινώσκων τὸ ἄσμα τοῦ 'Ιταλοῦ ποιητοῦ Στεκέττη. "ὦ! ἄς ψάλλωσιν οἱ ἐρασταὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἰσχυρότερον αἰσθημα τοῦ ἔρωτος. Τὸ μῖσος εἶνε φλογερότερον ἐκείνου. Φαντάσθητι λοιπὸν τὰ δύο ταῦτα αἰσθήματα παλαιόντα ἐν τῇ καρδίᾳ μου! Πῶς! νὰ περιφρονήσῃ τὸ εὐγενὲς καὶ ἄγνόν ἐκεῖνο αἰσθημᾶ μου! ὦ! τῆς Μεγαίρας! Πῶς! νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ σφίγξω εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ἅφ' οὗ ἤσπαιρεν ἐκεῖ πλησίον μου, τὸ ἀντικείμενον τόσων πόθων καὶ ὀνείρων μου! "ὦ! τῆς μωρᾶς ἀπειρίας τῶν εἰκοσὶ μου χρόνων!

Τοιαῦτα ἡμερμηρίζον τῇ ἐπαύριον τῆς τραγικοχωμικῆς ἐκείνης συνεντεύξεως μεταξύ τοῦ πόθου νὰ τῇ ζητήσω καὶ δευτέραν συνέντευξιν, καὶ τῆς λύσεως τοῦ νὰ τὴν ἐκδικηθῶ θανασίμως. Ἡ παρᾶκλησίς μου πρὸς δευτέραν συνέντευξιν ἔμεινεν ἄνευ ἀπαντήσεως, ἥ δὲ ἐπακολουθήσασα ἀποστολὴ στίχων μεστῶν σατυρικοῦ μίσους ἐγένετο δεκτὴ δι' ἀνυψώσεως τῶν ὤμων τῆς. Αὕτῃ ἐν ὀλίγοις ἡ πρώτη φάσις τοῦ πρώτου μου ἔρωτος.

* *
*

Παρῆλθον ἐβδομάδες, μῆνες, ἐνιαυτοί. Τὴν εἶχον σχεδὸν λησμονήσει. Μόνον εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου εἶχεν ἐννυχεύσει βαθεῖα τις πικρία κατὰ τῆς γυναικὸς ἐκείνης, πικρία ὅμως οὐχὶ ἀμιγῆς ἡδύτητός τινος, ἣν αἰσθανόμεθα διὰ τὴν ἐρωμένην ἐκείνην ἣν ἠγαπήσαμεν, ἀλλὰ δὲν ἀπηλαύσαμεν. Δυσχερεῖς κατόπιν κατακτήσεις, ἐρωτικοὶ θρίαμβοι, δυσεπίτευκτοι ἀπολαύσεις, ἀντὶ νὰ μοὶ σβέσωσιν ἀπὸ τῆς μνήμης τὴν πρώτην μου ἐκείνην ἀποτυχίαν, τούναντίον ἐξωογόνουν τὸ νεκρὸν ἐκεῖνο μορμολύκειον τοῦ πρώτου μου ἔρωτος. Πόσον εἶχε δίκαιον ὁ ποιητὴς εἰπών:

Ὁ πρῶτος ἔρως τελευτᾷ ἀλλὰ δὲν ἀποθνήσκει.

Εἰς τὴν θεάν ξανθῆς τινος κόμης ἀνέδυνεν ἀπὸ τοῦ πυθμένος τῆς καρδίας μου ἡ ἡδύπικρος ἀνάμνησις τῆς Αἰμυλίας μου μεθ' ὅλης τῆς πρώτης ἐκείνης ἐντάσεως. Καθ' ὕπνου πολλάκις με ἐπεσκέπτετο ἄλλοτε μετὰ τοῦ εἰρωνικοῦ μειδιάματός της, ἄλλοτε λυσίκομος καὶ ἔμπλεως ἐρωτικοῦ θάλπου με περιέβαλλεν ἐντὸς τῶν μαρμαρίνων βραχιόνων της ἐντὸς τῶν ὁποίων κρατῶν αὐτὴν σφικτὰ ἀπεζημιούμην διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος ἀποτυχίαν μου. Οἱ περιπαθεῖς ἐκεῖνοι ὄνειροι, καθ' οὓς μοὶ ἐπεφοίτα σχεδὸν καθ' ἐκάστην νύκτα ἦσαν τοσοῦτον ζωηροὶ καὶ, οὕτως εἶπεῖν, ὀφθαλμοφανεῖς, ὥστε εἶχον σχεδὸν κλονίσει τὴν χαλυβδίνην ὑγείαν μου. Παράδοξον! Ἐν ᾧ τὴν εἶχον λησμονήσει σχεδὸν ἐν ἐγρηγόρσει, τὴν ἠγάπων τὴν νύκτα καθ' ὕπνου!

Τὴν ἐμίσουν τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν ἐπόθουν τὴν νύκτα! Ἡ θεὰ ξανθῆς κόμης τὴν ἡμέραν, μὲ καθίστα νευρικόν, μισάνθρωπον, ἐν ᾧ τὴν ἐπομένην νύκτα μὲ ἐβύθιζεν εἰς πελάγη ἡδονικῆς φαντασιώσεως. Ἐὰν ἡμέραν τινὰ τὴν ἔβλεπον κρατοῦσαν τῆς χειρὸς τὸν ξανθὸν διετῇ ἄγγελόν της—εἶχεν ἔκτοτε ὑπανδρευθῇ—τὴν νύκτα ἤρχετο σφριγῶσα, πάλλουσα ὅλη νὰ μὲ περιπτυχθῇ καὶ νὰ μὲ παρηγορήσῃ ᾧ τοῦ ψυχολογικοῦ αἰνίγματος! Νὰ μισῇς τὴν ἡμέραν καθ' ἣπαρ τὸ ὄν ἐκεῖνο, ὅπερ λατρεύεις τὴν νύκτα κατ' ὄναρ! Καὶ ὅμως θὰ μὲ πιστεύσης; πρὶν ἢ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπίτηδες ἀναμνησκόμην τῶν πικρῶν ἐκείνων στιγμῶν τῆς ἀποτυχούσης συνεντεύξεώς μου, καὶ τοῦτο ἤρκει ὅπως μοὶ φέρῃ εἰς τὸ προσκέφαλόν μου τὴν μάγον ὀπτασίαν ἐπὶ τῶν πτερύγων ἐρωτύλου ὀνείρου. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ νυκτερινὴ ἐκείνη ἐπισκέπτis ἡραίου τὰς πρὸς ἐμέ ἐπισκέψεις της, καὶ μόνον ἐνίοτε ἡ κόμη της—ᾧ, ἡ χρυσόξανθος ἐκείνη κόμη!—ἔλαμπεν ὡς φωτεινόν τι μετέωρον εἰς τοὺς σκοτεινοὺς ὀρίζοντας τῶν νεανικῶν μου ὀνείρων. Ὡς ἀνταμοιβὴ τῶν τόσων μου ψυχικῶν ἀγώνων ἡ βαθυπλόκαμος ἐκείνη κόμη ἔμεινε πιστὴ εἰς τὰ ὄνειρά μου, εἰς δὲ τὸ ἐρεβῶδες στερέωμα τῆς φαντασίας μου ἔλαμπεν αὕτη ὡς χρυσάκτιν κομήτης. Ἐκ τοῦ ἀγαλαματώδους ἐκείνου σώματος τῆς ἀγαπηθείσης γυναικὸς ἐφαίνετο ἀποσπασθεῖσα ὡς θριαμβευτικόν τι λάφυρον Ἰνδοῦ παλαιστοῦ. Ἀλλὰ τέλος καὶ ἡ κόμη αὕτη ἔπαυσε φωτίζουσα τὰ παράδοξα ὄνειρά μου. Καὶ μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν θολόν τι ἄμορφον σχῆμα αὐξομειούμενον καὶ ὑπολισθαῖνον πρὸ τῶν βεβαρημένων ὀφθαλμῶν μου ἤρχετο νὰ ταράττῃ τοὺς ὕπνους μου. Τὴν εἶχον λοιπὸν λησμονήσει;

* *

Παρήλθον ἔτη ὀκτὼ ἔκτοτε. Ἐν τῷ χρονικῷ τούτῳ διαστήματι ἐταξίδευσα, ἡγάπησα—ἀνδρικῶς πλέον—ὑπέφερον καὶ ἐνοστάλγουν πάντοτε τὰς προσφιλεῖς μου Ἀθήνας. Νέοι πόθοι, νέα ὄνειρα, νέαι ἀπολαύσεις ἐξήλειψαν τέλεον ἐκ τῆς μνήμης μου τὴν νοσηρὰν ἐκείνην ἀνάμνησιν τοῦ πρώτου μου ἔρωτος. Ἀλλὰ πάντοτε ἡ θεὰ ξανθῆς κόμης μὲ καθίστα ἀορίστως ῥεμβώδη. Μοὶ ἔμεινεν ἐνδόμυχός τις πόθος, ἀκαταμάχητός τις ψύχωσις νὰ μένω ἐν ἐκστάσει πρὸ τῶν ξανθὴν κόμην ἐχουσῶν κυριῶν καὶ ν' ἀκολουθῶ αὐτὰς διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου μέχρι οὗ αὐταὶ σθένυνται, ἐξαλείφονται ὡς μετέωρα πρὸ τῶν ῥεμβῶν βλεμμάτων μου. Ἐν ταῖς λεπτομερείαις τῆς γυναικείας καλλονῆς δὲν μὲ ἐξεγείρει οὔτε ἡ εὐτορνος κνήμη οὔτε τὸ αὐ-

θαδῶς προτεταμένον στῆθος, οὔτε τὸ ρόδινον στόμα, ὅσον μὲ τάρασσει καὶ μὲ συγκινεῖ ἡ πλουσία ξανθὴ χαίτη, θολὴ μὲν καὶ τεφρόχρους ἐν τῇ μυστηριώδει τῆς ἀμφιλύκης ὥρα, ἀκτινοβόλος δὲ καὶ ἀπαστράπτουσα πρὸ τοῦ παλμώδους ἡμίφωτος προκλητικῆς λυχνίας. Ἀμφιβάλλω ἂν ἡγάπησεν ὡς ἐγὼ ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς τὴν ξανθὴν τῆς Βερενίκης κόμην. Μὴ ἄρα εἶνε τοῦτο λείψανον τοῦ πρώτου ἐκείνου ἔρωτός μου; Μήπως εἶνε ἀποτέλεσμα ψυχικῆς τινος παθήσεως ἢ ἄρρητος ἡδονῆς, ἣν αἰσθάνομαι διαπυροῦσαν τὰς φλέβας μου ὅταν κρατῶ εἰς τὴν παλάμην ξανθὸν πλοκαμίσκον ὠρηθέντα μοι ὑπὸ ἀγαθῆς τινος Τευτονίδος, ὅστις πάντοτε, καὶ πάντοτε μὲ διαθέτει εἰς ἐρωτικούς πόθους, οἶονεῖ μικρὸς ὄφεις διηθῶν μοι τὸν ἰὸν ἡδονικῶν πόθων; Ἀγνοῶ. Ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶνε τὸ συναίσθημα ἐκεῖνο ὅπερ μὲ συνέχει καθλωμένον πρὸ τινος μυρεψείου ἐνώπιον ξανθῆς κόμης ἀψύχου ἀνδρεϊκέλου; Ὡ Θεέ μου! μὴ λοιπὸν εὐρίσκομαι εἰς τὰς ἀρχὰς ἀκαταλήπτου μονομανίας, ἥς τὰ συμπτώματα ἤρξαντο ἐκδηλούμενα ἤδη; Μήπως ἐγενόμην ξανθομανῆς, μέλλων ἴσως ν' ἀκολουθῶ ἐπιμόνως εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς ξανθοκόμους γυναῖκας παίγνιον καὶ περίγελως τοῦ κόσμου;

Ταῦτα διανοοῦμην, φίλε μου, ἐνίοτε κατὰ τὰς ψυχικὰς ἐκείνης παραισθήσεις εἰς ἃς μὲ ἔρριπτε διάττουσα ἐνώπιόν μου χρυσὴ κόμη. Τοσοῦτον δ' ἐνόσει ἡ φαντασία μου, ὥστε ἡρξάμην σοβαρῶς σκεπτόμενος μήπως πράγματι ἐγενόμην παράφρων. Ἀδιάσειστος ἰδέα μὲ κατεδίωκεν, ὅτι ἐν τῇ μελλούσῃ μονομανίᾳ μου θὰ φθάσῃ εἰς τοιοῦτο σημεῖον πρὸς τὸ ξανθὸν χρῶμα λατρείας ὥστε κρατῶν ψαλλίδα θὰ τρέχω ὀπισθεν τῶν ξανθῶν πλεξίδων, καὶ ἀποκόπτων αὐτὰς νὰ τρέπωμαι εἰτα εἰς φυγὴν ὡς ὁ ἀργοναύτης Ἰάσων μετὰ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ χρυσομάλλου δέρατος. Ἐπὶ τέλους τὸ πρᾶγμα καθίστατο σοβαρώτερον ὁσημέραι. Ἐν τῇ τάσει μου ὅπως ἀποφεύγω πᾶν γεγονός δύναμενον νὰ μοῦ ἐντείνῃ τὴν ἀρχομένην μονομανίαν μου, αὕτη ἠὔξανε καταπληκτικῶς, καὶ θὰ ἠὔξανεν ἴσως ἔτι πλέον, ἐὰν δὲν ἐπῆρχετο τῆς λαισθητικόν τι φαινόμενον, ὅπερ τυγχάνει καὶ τὸ κύριον τῆς ἀφηγήσεώς μου θέμα.

Ἡμην εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 188... Ἡ αἰωνία αὕτη πόλις, ἥν ἐπὶ δύο μῆνας διῆλθον μὲ τὸν Baedeker ἀνὰ χεῖρας μὲ εἶχε τοσοῦτον καταπλήξει μὲ τὸν θαυμάσιον Βόσπορόν της ὃν τόσον θεσπεσίως ἐξύμνησεν ὁ Ὀλύμπιος Γκαίτης, μὲ τὸν Κεράτειον κόλπον της καὶ μὲ τὰς ὡς Ναϊάδας ἀναδυομένας ἐκ τῆς θαλάσσης νήσους της, ὥστε εἶχον ἀποσπασθῇ δι' ἰσχυρᾶς τινος ἀντιδράσεως ἀπὸ τῶν κατατρυχόντων τὴν

φαντασίαν μου ἰνδαλμάτων. Νέα ζωή, νέοι ὀρίζοντες, ἡ εὐρωπαϊκὴ χάρις καὶ ἡ ἀσιατικὴ χλιδὴ τῆς Σταμπούλ, ταῦτα πάντα ἐφαίνοντο δίδοντα ὑγιεστέραν τροφὴν εἰς τὸ ἐνθουσιῶδες πνεῦμά μου. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἐξόχου βιβλίου τοῦ Edmond de Amicis περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ εἶχε κυριολεκτικῶς μαγεύσει διὰ τῆς γοητευτικῆς ἐκείνης περιγραφικῆς δυνάμεως, ἧς μόνος μετὰ τὸν Théophile Gautier φαίνεται μύστης.

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄφιξίν μου ἔσχον τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρίσω τὸν διαπρεπῆ ἱατρὸν κ. Ζ. μεθ' οὗ συνεδέθην στενώτατα καὶ ὅστις μοὶ ἐδωρήσατο τὸ ὑπ' αὐτοῦ μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ βιβλίον «ἡ Ὑγιεινὴ τῆς Ψυχῆς» τοῦ βαρῶνου Von Fenchtersleben. Λόγου δὲ συμπεσόντος περὶ διαφόρων ψυχολογικῶν φαινομένων, ἀφηγῆθην αὐτῷ ὅλην τὴν ἱστορίαν ἣν σοὶ ἐκθέτω τώρα· ὁ ἱατρὸς δὲ μετὰ τινα σκέψιν μοὶ εἶπε τὰ ἐξῆς μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν ἐμβριθείας:

— «Ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἔρω, φίλε μου, ὃν τοσοῦτον ἡσθάνθης κατὰ τὴν εἰκοσαετῇ σου ἡλικίαν, καὶ τὸν ὁποῖον ἐνόμισας τέλεον ἐκριζωθέντα ἐκ τῆς καρδίας σου, ἄφησεν ἐν αὐτῇ τὸ σπέρμα του, ὅπως πᾶσα πάθῃσις, εἴτε ψυχικὴ εἴτε σωματικὴ εἶνε αὕτη, ἀφίνει ἄλλοτε βαθὺ καὶ ἄλλοτε ἀδιόρατον ἵχνος τῆς διαβάσεώς της. Σὺ νομίζεις ὅτι τὴν ἐλητμόνησας καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖς ἀγαπῶν αὐτὴν ἐν τῇ κόμῃ της. Τί ἄλλο πράττεις θαυμάζων τὴν ξανθὴν κόμην ἢ νάναπαριστᾷς ἐκείνην ἣτις ἔφερεν ὡραίαν τοιαύτην; Τὸ αἶτιον ἔφυγε καὶ ἔμεινε τὸ ἀποτέλεσμα. Ὁ ἔρω, φίλε μου, καὶ μάλιστα ὁ πρῶτος εἶνε ἰσχυρὸς ὡς ὁ θάνατος, ὡς εἶπε γάλλος τις φιλόσοφος. Οἱ κατόπιν ἔρωτες εἶναι ὑποτροπαὶ τοῦ πρώτου, ἀλλὰ καίτοι τοιαῦται, οὐχὶ μόνον δὲν ἐπιδεινοῦσι τὴν πάθῃσιν, ἀλλὰ τούναντίον συνεπάγονται εἰδός τι ἀνοσίας. Ὡς ἐπιτοπολὺ δὲ συμβαίνει νὰ ἐξακολουθῇ τις ἀγαπῶν γυναῖκα ὁμοιαζούσας πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐρωμένην. Ἐὰν τούλάχιστεν τὴν ἀπῆλαυες, ἐὰν δὲ ὑφίστασο τὸν ἰσχυρὸν ἐκεῖνον κλονισμόν τῆς πρώτης ἀποτυχίας, ὅστις οὐδ' ἀπῆκεν ἐν τῇ ψυχῇ σπέρματα παραφόρου ἐρωτικοῦ μίσους, ἴσως τὴν ἐλητμόνησις, ἢ ὅπερ ταῦτόν, τὴν περιεφρόνεις. Ἀλλ' ἤδη, φίλε μου, τὴν ἀγαπᾷς εἰσέτι, ἡ δὲ πρὸς τὰς ξανθὰς κόμας λατρεία σου εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ ἔρω τῶν εἰκοσὶ σου χρόνων μεταμορφωθείς καὶ ἀλλοιωθείς κατὰ τὴν ἐξωτερικευσίν του μόνον. Ἀνάγνωθι τὴν Ὑγιεινὴν τῆς Ψυχῆς καὶ ἐκεῖ θὰ ἴδῃς πότον σαφῶς ὁ μέγας γερμανὸς ἐκθέτει τὴν πάθῃσιν σου. Διὰ τῆς θελήσεως σου καὶ μόνης, ἂν ἔχῃς ἰσχυράν τοιαύτην, καὶ διὰ τοῦ χρόνου ἐλπίζω νὰ θεραπευθῇς.»

Ἠκολούθησα τὴν σοφὴν γνώμην τοῦ ἱατροῦ καὶ μετὰ τὴν

ἐνδλεχῇ μελέτην τοῦ θαυμασίου τούτου βιβλίου ἐνεπνεύσθην ὑπὸ τοιοῦτου ζήλου πρὸς τὰς ψυχολογικὰς μελέτας, ὥστε ἐνέκυψα εἰς τὰ ἔργα ὄλων τῶν διασῆμων ψυχολόγων καὶ νευρολόγων ἀπὸ τοῦ Wundt μέχρι τοῦ Charcot. Ἡ μελέτη αὕτη τοσαύτην γαλήνην καὶ ἡρεμίαν ἐπέχυσεν ἐν τῷ πνεύματί μου, ὥστε ἤρχισα νὰ νομίζω ἑμαυτὸν τέλεον θεραπευμένον. Ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους τὰ κατατρύχοντα ἄλλοτε τὴν φαντασίαν μου ὄραματα εἶχον ἐξαφανισθῇ, ὡς ἐξαφανίζονται τὰ ἐρεβώδη φαντάσματα πρὸ τοῦ ῥοδόεντος φωτός τῆς αὐγῆς. "Οτε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 188... εἶδον μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως τὴν Αἰμυλίαν ὠχράν, πάσχουσιν καὶ τείνουσάν μοι ἰκέτιδας χεῖρας, ὅπως τὴν σώσω. Το ὄνειρον ἦ μᾶλλον τὸ ὄραμα ἐκεῖνο ἦτο τόσον ζωηρόν, τόσον ὀφθαλμοφανές, ὥστε ἡγέρθην ἔντρομος ἐπὶ τῆς κλίνης μου καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι ἀμυδρῶς φωτιζομένου τοίχου τοῦ δωματίου μου, ἔβλεπον εἰσέτι διαγραφομένην τὴν σκιάν τῆς πρώτης ἐρωμένης μου μετὰ τῆς περικεχυμένης ἐπὶ τῶν γυμνῶν παλλεύκων ὤμων ξανθῆς κόμης της. Ἡθέλησα νὰ κραυγᾶσω. Ἐφιάλτης ἀπαίσιος μοῦ περιέσφιγγε τὸν λαιμόν, ἐμποδίζων με νὰ συναρθρώσω λέξιν. Ῥίπτομαι ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμά μου, ὅπως μὴ βλέπω τὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου φωτεινὴν ἐκείνην σκιαγραφίαν, ἀλλὰ καὶ μὴ τολμῶν νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ φόβου μήπως καὶ πάλιν μὲ ταράξῃ ὁ ἀπαίσιος ὄνειρος. "Ω! μετὰ πόσης ἀγωνίας περιέμενον καὶ μετὰ πόσης χαρᾶς εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Παρῆλθον πολλαὶ ἡμέραι καθ' ἃς διετέλουν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς τρομερᾶς ἐκείνης ὀπτασίας. Παράδοξος, φίλε μου, ψυχικὴ μεταμόρφωσις ἐτελεσιουργεῖτο ἐν ἐμοί. Τὸ ὑπὸ τὴν αἰθάλην τόσων χρόνων τεθαμμένον αἰσθημά μου πρὸς τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἦν τόσον ἡγάπησα καὶ ἐμίσησα, ἤρξατο ἀναδιοῦν ἡρέμα ὥσει ὑπὸ τὴν ἐπώαριν μυστηριώδους θαλπωρῆς, οἶονεὶ μακρόθεν ἀκουομένη ἀπήχησις λησμονηθείσης μελωδίας. Δὲν ἔλαμπε μόνον ὅπως ἄλλοτε πρὸ τῶν ὁμμάτων τῆς ψυχῆς μου ἡ χρυσόξανθος ἐκείνη κόμη, ἀλλ' ἤδη μοὶ ἐπανήρχετο καὶ ἡ λευκὴ μορφή της μετὰ τῶν ὠραίων καὶ σατανικῶς φωσφορίζοντων ὀφθαλμῶν της. Μήπως ἔνεκα τοῦ οἴχτου, ὃν ἡσθάνθην πρὸς αὐτὴν διότι τὴν εἶδον πάσχουσαν, μήπως διότι εἶδον αὐτὴν ἔχουσαν ἀνάγκην βοηθείας, ἀνεβίου ἐν ἐμοὶ τὸ νεκρὸν ἐκεῖνο αἰσθημα τῶν εἰχοσί μου χρόνων; Μυστήριον, οὐ τινος τὴν λύσιν ἀφίημι εἰς τοὺς ψυχολόγους.

Ἐπὶ πολλὰς νύκτας ἔτι μετὰ τὸ ἀπτόν ἐκεῖνο ὄνειρον, ἤρχετο ἡ φίλη μου εἰς τὸ προσκέφαλόν μου ὅτε μὲν τεθλιμμένη καὶ

περίφροντις, ὅτε δὲ μειδιῶσα καὶ ἄφροντις, ἀλλὰ πάντοτε πά-
σχουσα καὶ ὠχροτάτη.

Ἦτο ἡ νύξ τῆς 10^{ης} Ἰανουαρίου 1888. Ἡ ἡμερομηνία αὕτη ἐνεχαράχθη βαθύτατα εἰς τὴν μνήμην μου. Εἶχον ἐπιστρέφει ἐκ τινος ἀνὰ τὸν Βόσπορον ἐκδρομῆς, εἰς ἣν μὲ εἶχον προσκαλέσει φίλοι μου τινες, ὅπως διασκεδάσωσι τὴν μελαγχολίαν μου. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, παρὰ πάσας τὰς προσπάθειας, ἃς κατέβαλλον, ὅπως φαίνομαι φαιδρὸς ἐταῖρος καὶ εὐθυμος συμπότης, κατειχόμεν ὑπὸ ἀορίστων θλιβερῶν προαισθημάτων. Ὑπάρχουσι τινες οὐχὶ μόνον μὴ πιστεύοντες εἰς τὰ προαισθήματα, ἀλλὰ καὶ ἐμπαίζοντες ἐκείνους, οἵτινες πιστεύουσιν εἰς ταῦτα. Ἐγὼ ἐν τούτοις πιστεύω μετὰ φανατισμοῦ εἰς τὸ μυστηριώδες τοῦτο μαντεῖον τῆς ψυχῆς μου, οὗτινος οἱ χρηστοὶ τοσάκις ἐπηλήθευσαν. Ποσάκις ἡ χρησιμοδότις μου ψυχὴ μου προανήγγειλε μελλούσας συμφορὰς ἄλλοτε δι' ἀκαταλήπτου καὶ ὅλως ἀδικαιολογήτου μελαγχολίας ἐν μέσῳ εὐθύμου κύκλου συμποτῶν καὶ ἄλλοτε δι' αἰφνιδίας συσφίξεως τῆς καρδίας μου καὶ ἀφθόνου ῥοῆς δακρύων ἐν μέσῳ χορευτικῆς ἐσπερίδος, ὡς βλέπει τις ἐνίοτε ἐν μέσῳ αἰθρίας αἰφνιδίως θολούμενον τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκσπώμενον εἰς χειμάρρους βροχῆς ῥαγδαίας!

Εἶχον λοιπὸν ἐπιστρέφει οἶκαδε τὴν νύκτα καὶ ἡτοιμαζόμενην νὰ πέσω εἰς τὴν κλίνην μου, ὅτε—ὦ Θεέ μου—τρομερὰ ὄπτασία παρουσιάσθη ἐνώπιον τῶν ἀνοικτῶν ὀφθαλμῶν μου, ἡ Αἰμυλίη νεκρά, ἄψυχος ἐπὶ τῆς κλίνης μου, ἔχουσα ἐπὶ τοῦ στήθους της διεσπαρμένην τὴν ξανθὴν της κόμην, ἣτις ἤδη ἐφαίνετο μᾶλλον λάμπουσα περὶ τὴν κάτωχρον, ἀλαβάστρινον μορφήν της. Ἐρρίφθην ὑπτίος ἐπὶ τοῦ δαπέδου, καὶ ἐλιποθύμησα.

Μετὰ δύο ἐβδομάδας ἐπέστρεψα εἰς Ἀθήνας. Τὸ πρῶτον ὅπερ ἐζήτησα νὰ μάθω ἅμα τῇ ἀφίξει μου, ἦτο ἂν ἔζη ἡ Αἰμυλία. Οὐδεὶς ἐκ τῶν παλαιῶν φίλων μου ἐγνώριζε νὰ μοὶ δώσῃ περὶ αὐτῆς τὴν ἐλαχίστην πληροφορίαν· πρὸ ὀκταετίας κατῴκει ἐκεῖ παρὰ τὴν Ἀγγλικὴν Ἐκκλησίαν. Ἐσπευσα ἐκεῖ, καὶ εὗρον τὸν ἰδιοκτήτην τῆς οἰκίας, ὅστις μοὶ εἶπεν ὅτι ἀπὸ πενταετίας εἶχον ἀλλάξει κατοικίαν· τέλος οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ μοὶ εἴπῃ σαφές τι. Τὸ παραδοξώτερον δὲ πάντων ἦτο, ὅτι δὲν τὴν ἐπανεῖδον πλέον καθ' ὕπνου μετὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην ὀπτασίαν τῆς νυκτὸς τῆς 10 Ἰανουαρίου. Μήπως τοῦτο προήρχετο ἐκ τῆς σφοδρᾶς ἀντιδράσεως, ἥς ὁ σφοδρὸς κλόνος ἐξήλειψε τῆς φαντασίας μου τὰ νύκτια ἰνδάλματα;

Πρωῖαν τινὰ—ἦτο ψυχροσάββατον—εἶχον ἐξέλθει εἰς περίπατον μέχρι τῶν Στύλων. Εἶχον ἤδη πῖε τὸν καφέν μου καὶ καπνί-

σει τὸ σιγᾶρον μου καθήμενος· πρὸ τρογγύλης τραπέζης τοῦ καφενεῖου καὶ περατηρῶν τὸ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πένθιμον πλήθος, ὅπερ διηυθύνετο εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ὅτε οἱ ὀφθαλμοί μου πλάνητες μέχρι τοῦδε προσηλώθησαν ἐπὶ συμπλέγματός τινος ἐξ ἀνδρὸς μεσηλίκου, κρατοῦντος ἀπὸ τῆς χειρὸς μικρὸν τι μελανεῖμον κοράσιον ἑπταετὲς περίπου. Τὸ βλέμμα μου προτειλ-
κύσθη αἴφνης ἐπὶ τινος σημείου, ὡς ὑπὸ μυστηριώδους μαγνή-
του ἐν ᾧ φρικίαισι ἐνδόμυχος μὲ κατέλαβεν. Ἦτο ἡ κόμη τοῦ
κορασίου. Τὸ αὐτὸ χρυσίζον ξανθὸν χρῶμα, μὲ τὴν θολὴν λάμ-
φιν ἀρχαίου ἐνετικοῦ φλωρίου, προσλαμβάνον ἐρυθρωπὴν τινα
χροιὰν ἐπὶ τῆς πενθίμου ἐσθῆτος τοῦ κορασίου. Ἠγέρθη ὥστε
ὠθούμενος ὑπὸ μυχίου τινὸς ἐλατηρίου καὶ ἠκολούθησα μακρό-
θεν τὸ πένθιμον ἐκεῖνο σύμπλεγμα εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Μετὰ
τινα λεπτὰ τῆς ὥρας εἶδον τὸν μεσήλικον ἐκεῖνον ἄνδρα καὶ τὸ
ξανθοπλόκαμον κοράσιον γονυπετεῖς καὶ κλαίοντας ἐνώπιον ἀρτι-
σκαφοῦς τάφου ἐφ' οὗ ὑψοῦτο σταυρὸς μέλας. Ἐπλησίασα εἰς
ἀπόστασιν βημάτων τινῶν ὅπως ἀναγνώσω τὸ ὄνομα τοῦ νεκροῦ
καὶ ἰδίως τὴν χρονολογίαν. Ἀνέγων:

Ἐνθάδε κῆται

Αἰμυλία...

Γεννηθεῖσα τῇ 25 Ἀπριλίου 1861.

Ἀποβίωσασα τῇ 10 Ἰανουαρίου 1888.

* *
*

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἔνδακρυς ἠκολούθησα τὸ ἐξελθὼν τοῦ νε-
κροταφεῖου τεθλιμμένον ζεῦγος εὐρίσκων ἡδεῖαν τινὰ ἀνακούφισιν
εἰς τὴν θέαν τῆς λατρευτῆς ἐκείνης κόμης. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης τὸ ξανθὸν χρῶμα ἀντὶ νὰ μοῦ διεγείρῃ τοὺς σφοδροὺς
ἐκείνους τοῦ παρελθόντος ἡμέρους, πληροὶ τὴν ψυχὴν μου ἀφά-
του καὶ ἡρέμου μελαγχολίας, ὅπως μετὰ τὸν καύσωνα θερινοῦ
ἡλίου εὐρίσκομεν ἄρρητον τέρψιν νὰ λουώμεθα ἐντὸς τῶν δροσε-
ρῶν ἀκτίνων μελιχρᾶς Σελήνης.

Ἐν Νέῳ Φαλήρῳ, μηνὶ Αὐγούστῳ 1891.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

